



JUSTITIS MINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget  
Retsudvalget  
Christiansborg  
1240 København K

Dato: 22. april 2013  
Kontor: Strafferetskontoret  
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz  
Sagsnr.: 2012-731-0024  
Dok.: 737790

Til brug for behandlingen af forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. (Seksualforbrydelser) (L 141) sendes vedlagt et supplerende høringssvar fra Institut for Menneskerettigheder.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler i det supplerende høringssvar, at opnåelse af samleje ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering (straffelovens § 218, stk. 1) bliver omfattet af voldtægtsbestemmelsen (§ 216).

Som begrundelse for anbefalingen henviser Institut for Menneskerettigheder navnlig til, at det med lovforslaget foreslås, at opnåelse af samleje ved udnyttelse af, at en person er i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (straffelovens § 218, stk. 2) bliver omfattet af voldtægtsbestemmelsen (§ 216). Efter Instituttets opfattelse er det ud fra FN's handicapkonvention vanskeligt at se, hvorfor der skal være forskel på, hvordan der straffes i de to tilfælde.

Institut for Menneskerettigheder henviser endvidere til, at der efter gældende ret vil skulle straffes for voldtægt, hvis gerningsmanden har opnået samlejet ved tvang – herunder i form af en underforstået eller ikke udtalt trussel – selv om offeret eventuelt har været stærkt beruset. Der bliver således efter gældende ret alene spørgsmål om at dømmes for overtrædelse efter § 218, stk. 2, hvis gerningsmanden på grund af f.eks. offerets stærkt berusede tilstand har opnået samlejet uden samtykke, men uden at anvende tvang. Institut for Menneskerettigheder anfører, at tilsvarende tilsyneladende ikke gælder i forhold til § 218, stk. 1. I den dom, der er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2004 side 2847, blev en mand således dømt for

Slotsholmsgade 10  
1216 København K.

Telefon 7226 8400  
Telefax 3393 3510

[www.justitsministeriet.dk](http://www.justitsministeriet.dk)  
[jm@jm.dk](mailto:jm@jm.dk)

samleje med en retarderet kvinde efter straffelovens § 218, stk. 1, selv om det fremgår af dommen, at kvinden flere gange råbte: ”jeg vil ikke”.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at forhold, der i dag er omfattet af straffelovens § 218, stk. 2 (samleje med en person, der er i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen), fremover skal være omfattet af § 216 om voldtægt, bygger på en af de tre lovmodeller, som Straffelovrådet har opstillet i betænkning nr. 1534/2012 vedrørende forholdet mellem straffelovens §§ 216, 217 og 218. Med hensyn til straffelovens § 218, stk. 1, om at skaffe sig samleje med en person ved at udnytte den pågældendes sindssygdom eller mentale retardering anfører Straffelovrådet følgende i betænkningen (side 199):

”I Straffelovrådets lovudkast omfatter modellen med en udvidet voldtægtsbestemmelse ikke overgreb mod sindssyge m.fl., som i dag er kriminaliseret i straffelovens § 218, stk. 1, samleje med institutionsanbragte, jf. straffelovens § 219, misbrug af tjenstlig eller økonomisk afhængighed, jf. straffelovens § 220, eller visse forvekslings-situationer, jf. straffelovens § 221. De nævnte former for overgreb er ikke karakteriseret ved tvang, og bl.a. samleje med institutionsanbragte omfatter også situationer, hvor den pågældende frivilligt deltager i samlejet. Disse overgreb adskiller sig således fra de overgreb, der vil være omfattet af en udvidet voldtægtsbestemmelse som den beskrevne, på så væsentlige punkter, at Straffelovrådet ikke finder det hensigtsmæssigt, herunder sprogligt naturligt, at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte sådanne overgreb.”

Justitsministeriet er enig med Straffelovrådet i, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte at skaffe sig samleje med en person ved at udnytte den pågældendes sindssygdom eller mentale retardering.

Justitsministeriet bemærker i øvrigt, at der med lovforslaget lægges op til, at straffen for at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, som udgangspunkt skal fastsættes til 8 måneders fængsel (hvor udgangspunktet for strafudmålingen i dag er omkring 4 måneders fængsel). Til sammenligning fastsættes straffen for at skaffe sig samleje ved at udnytte en persons sindssygdom eller mentale retardering, som det fremgår af pkt. 5 i besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 2 vedrørende lovforslaget, som udgangspunkt til fængsel mellem 4 og 10 måneder, hvilket ikke foreslås ændret.

Med hensyn til FN's handicapkonvention er det Justitsministeriets opfattelse, at konventionen ikke stiller krav om, at strafferammen for at skaffe sig samleje med en person ved at udnytte den pågældendes sindssygdom eller mentale retardering skal være den samme som strafferammen for at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Justitsministeriet bemærker herved også, at sindssyge og mentalt retarderede er omfattet af den foreslåede voldtægtsbestemmelse på linje med alle andre. Tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold eller anden ulovlig tvang eller at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, vil således efter lovforslaget skulle straffes som voldtægt, også hvis offeret er sindssyg eller mentalt retarderet.

Med hensyn til den dom, der er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2004 side 2847, bemærker Justitsministeriet, at sagen angik forhold begået over for to forskellige kvinder. I forhold til den ene kvinde var der alene rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 218, stk. 1, mens der i forhold til den anden kvinde var rejst tiltale for voldtægt, jf. straffelovens § 216, stk. 1. I det forhold, hvor der var rejst tiltale for voldtægt, dømte landsretten for voldtægt. Voldtægten foregik ved, at gerningsmanden tog om offerets hånd og mod hendes vilje førte hende ind i soveværelset. Hun sagde, at hun ikke ville have sex med ham, men da han sagde, at hun skulle tage sit tøj af, tog hun tøjet af, fordi hun var bange for gerningsmanden. Hun prøvede forgæves at hindre gerningsmanden i at opnå samleje ved at klemme sine ben sammen og slippe fri af hans greb, der indebar, at hun blev fastholdt i sengen.

Efter Justitsministeriets opfattelse bekræfter domfældelsen for voldtægt i det forhold, hvor der var rejst tiltale for voldtægt, at straffelovens § 216 om tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold som anført i pkt. 3.2.1 i lovforslagets bemærkninger også omfatter tiltvingelse af samleje alene ved fastholdelse af offeret. Efter Justitsministeriets opfattelse gælder dette generelt, således at straffelovens § 216 bl.a. også omfatter tilfælde, hvor en person ved fastholdelse tiltvinger sig samleje med en person, der er sindssyg eller mentalt retarderet.